

การรักษากระดูกหักด้วยการผ่าตัดตามโลหะ

รศ.นพ.วิฑูรย์ พิชัยศักดิ์

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

1. กรณีใดบ้างที่จะติดรักษาด้วยการผ่าตัดโลหะ

ตอบ ก่อนจะพูดถึงเรื่องของการผ่าตัดด้วยกระดูกตามโลหะ ผมขอกล่าวถ้าการรักษาด้วยการใส่เฟือกก่อนว่ามีข้อดี ข้อเสียอะไรบ้าง การรักษาด้วยการใส่เฟือกนั้นจะทำให้เนื้อลีบ และข้อติดยึดได้ และการผ่าตัดก็จะมีเรื่องของแผลเป็นต้องดมยาสลบหรือต้องฉีดยา อาจจะต้องผ่าตัดซ้ำที่ต้องเอาโลหะในกระดูกออกหรือเกิดการติดเชื้อ หรือต้องให้เลือดจะมีปัญหาจากการให้เลือดได้ เมื่อไหร่เราจะทำการผ่าตัด ถ้าจะต้องเรียนว่าเป็นกรณีที่เป็นจริง ๆ หรือรักษาด้วยการเข้าเฟือกไม่ได้ ยกตัวอย่างเรื่องของกระดูกต้นขาหัก ผู้ใหญ่ที่ตัวใหญ่ ๆ จะไม่สามารถรักษาด้วยการใส่เฟือกไม่ได้ หรือในกรณีที่แตกเข้าข้อ ถ้ารักษาโดยการใส่เฟือกไม่ได้ หรือในกรณีที่แตกเข้าข้อ ถ้ารักษาโดยการใส่เฟือกอาจจะทำให้ข้อติดยึดได้ง่าย หรือเราอาจจะต้องผ่าตัดตามกระดูกหัก เพื่อต้องการให้ข้อเคลื่อนไหวโดยเร็ว หรือในกรณีที่กระดูกหักแล้วมีการทะลุถึงผิวหนังและมีแผล ก็อาจจะต้องผ่าตัดรักษา หรือในกรณีที่มีการฉีกขาดของหลอดเลือดหรือเส้นประสาท ก็จะต้องจำเป็นต้องรักษา การผ่าตัดเพื่อเย็บซ่อมเส้นเลือดและเส้นประสาทไปด้วย

2. การผ่าตัดตามโลหะสามารถรักษาได้กับอวัยวะส่วนใดบ้าง

ตอบ จะใช้ได้ทุกส่วนถ้ามีข้อบ่งชี้ในการผ่าตัดที่พูดไปแล้ว ยกเว้นกระดูกสันหลัง และกระดูกซี่โครงเราจะไม่รักษาโดยการผ่าตัดด้วยโลหะ

3. โลหะที่ใช้ในการรักษาเป็นโลหะชนิดใด

ตอบ เป็นสแตนเลสที่ไม่ขึ้นสนิม และชนิดไททาเนียม ซึ่งมีลักษณะเบาเข้ารูปได้ง่าย

4. ขั้นตอนในการรักษาเป็นอย่างไร

ตอบ ก่อนที่จะผ่าตัดรักษาจะต้องดูว่าคนไข้อยู่ในภาวะที่ฉุกเฉินหรือมีอันตรายกับชีวิตหรือไม่ ถ้ามีภาวะที่ฉุกเฉินอาจจะมอันตรายถึงชีวิตได้ ในกรณีเช่น มีตับแตก ม้ามแตก มีเลือดออกในช่องท้อง หรือมีเลือดคั่งในสมอง เราจะต้องจัดการเรื่องเหล่านั้นก่อน ถ้าไม่มีปัญหาใด ๆ เราก็จะพิจารณาการผ่าตัดรักษาได้เลย ขั้นตอนแรก คือการเตรียมผู้ป่วยสำหรับดมยาสลบ หรือฉีดยาชา ผู้ป่วยจะต้องไม่มีปัญหาโรคหัวใจ โรคตับ โรคไต โรคปอด ถ้าผู้ป่วยมีร่างกายพร้อมแพทย์ก็จะกำหนดวันผ่าตัด

5. การรักษาด้วยการใส่เหล็กจะต้องใส่นานแค่ไหน

ตอบ แต่ละคนมีระยะเวลาเท่ากันหรือไม่ เราจะพิจารณาตามอายุ แต่ละคนมีระยะเวลาเท่ากันหรือไม่ ถ้าเป็นผู้ป่วยเด็กกระดูกติดเร็ว ก็อาจจะเอาออกได้เร็วกว่า ถ้าเป็นผู้ใหญ่กระดูกติดช้า เราก็จะต้องรอให้กระดูกติดและแข็งแรงดี ส่วนใหญ่จะประมาณ 1- 1 ½ ปี

6. การดูแลสำหรับผู้ป่วยที่ผ่าตัดตามโลหะ

ตอบ หลังจากที่ได้รับ การผ่าตัดใหม่จะต้องระวังเรื่องแผลไม่ให้มีการติดเชื้อ ดูแลแผลไม่ให้ถูกน้ำ หรือของสกปรก บางทีเราอาจจะต้องใส่เฝือกช่วย เพื่อให้กระดูกติดได้เร็วขึ้น ถึงแม้ว่าเราใส่โลหะแล้ว บางทีเราจะขยับข้อแขนได้ไม่เต็มที่ เพราะกระดูกไม่ติดเราจึงต้องใส่เฝือกช่วย ปัญหาของกระดูกต้นขา บางทีเราจะต้องลงน้ำหนักในระหว่างที่เราตามกระดูกด้วยโลหะแล้ว เราจะต้องรอจนกระทั่งกระดูกเริ่มติด เราจะลงน้ำหนักได้ หรือถ้าเป็นใหม่ ๆ เราจะไม่ลงน้ำหนักเลย จนกว่าแพทย์จะสั่งว่า กระดูกติดดีแล้ว แข็งแรง จนสามารถลงน้ำหนักได้บางส่วนเป็นต้น ที่สำคัญจะต้องฟังคำฟังของแพทย์อย่างเคร่งครัด ข้อห้ามที่สำคัญมาก ก็คือ กิจกรรมใด ๆ ที่จะทำให้โลหะที่เราตามไว้หัก เช่น การไปลงน้ำหนักก่อนเวลาอันควรไปขับรถมอเตอร์ไซด์อาจจะทำให้รถมอเตอร์ไซด์ล้มกระดูกหักซ้ำได้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะทำให้การรักษาได้ยากและมีปัญหายุ่งยากตามมา

7. กลุ่มผู้ป่วยที่พบบ่อยว่าจะมีปัญหากระดูกหัก

ตอบ ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีกิจกรรมมากมาย โดยเฉพาะที่พบบ่อย คืออุบัติเหตุของมอเตอร์ไซด์ เป็นอันดับ 1 นอกจากนั้นจะเป็นกลุ่มของนักกีฬา โดยเฉพาะกีฬาที่ค่อนข้างจะอันตราย เช่น เทคอนโด มวย ยูโด หรือบาสเก็ตบอล ช่างนักกีฬาเหล่านี้เมื่อล้มจะทำให้กระดูกหักได้ง่าย

8. จะต้องรักษาด้วยวิธีการอื่น ๆ ร่วมอีกหรือไม่

ตอบ หลังจากทำการผ่าตัดแล้ว ปัญหาของการผ่าตัดก็ยังคงมีอยู่ เช่น ปัญหากล้ามเนื้อลีบหรือติดยึด เพราะฉะนั้นการรักษาที่สำคัญในระหว่างที่กระดูกยังไม่ติดก็จะต้องมีการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยจะต้องมีนักกายภาพบำบัดหรือแพทย์ทางด้านเวชศาสตร์ฟื้นฟูมาเกี่ยวข้องด้วยในการที่จะทำให้คนไข้ได้ออกกำลังกายในส่วนที่อาจจะลีบหรือมีข้อติดยึด เพื่อกล้ามเนื้อแข็งแรงและติดเร็วขึ้น

9. หลังจากได้รับการรักษาแล้ว สามารถจะทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามปกติหรือไม่

ตอบ ผู้ป่วยก็สามารถยกแขนขาได้พอสมควร ในระยะเมื่อเราตามโลหะได้และแข็งแรงดี ผู้ป่วยก็สามารถขยับแขนขาได้ตามปกติ แต่มีข้อยกเว้นว่าอย่าลงน้ำหนัก หรือไปทำงานที่ต้องใช้แรงของกล้ามเนื้อมาก ส่วนใหญ่หลังจากทำการผ่าตัดเรียบร้อยแล้ว ประมาณ 2 เดือน ก็จะใช้งานได้เกือบปกติ ยกเว้นกระดูกต้นขาหรือหน้าแข้ง ต้องใช้เวลาประมาณ 3 - 4 เดือน ในการที่กระดูกแข็งแรงพอที่จะยืนเดินได้โดยไม่ต้องใช้ไม้เท้า แต่จะแข็งแรง 100% ก็ประมาณ 1 ปี - 1 1/2 ซึ่งในระยะแรก ๆ หลังจากผ่าตัดใหม่ ๆ จะต้องมาพบแพทย์ประมาณ 1 - 2 สัปดาห์ แต่พอผ่านไปประมาณ 1 - 2 - 3 เดือน แพทย์จะนัดห่างขึ้นไปเรื่อย ๆ

10. ถ้าผู้ป่วยไม่ต้องการเอาโลหะออกจะมีอันตรายหรือไม่

ตอบ ส่วนใหญ่โลหะที่ตามไม่มีอันตรายใด ๆ แต่โลหะบางตำแหน่งที่เราใส่ไว้ เช่น หัวไหล่ที่เป็นเหล็กแหลม ซึ่งอาจจะมีอาการเคลื่อนที่ไปที่อื่นได้เช่น เหล็กเคลื่อนเข้าไปในปอดหรือช่องท้องไปทำอันตราย ส่วนโลหะที่ตามไว้เล็ก ๆ เช่น เบ้าข้อสะโพกหรือกระดูกสันหลังเรามักจะไม่ไปเอาออก

11. ปัญหาที่พบในการรักษาด้วยการผ่าตัดกระดูกตามโลหะ

ตอบ ปัญหาที่สำคัญ คือ การติดเชื้อซึ่งมีโอกาสประมาณ 1% ถ้าติดเชื้ออาจจะทำให้เกิดการติดเชื้อในโพรงกระดูก เป็นหนอง จะรักษาได้ยากและใช้เวลานาน นอกจากนั้น อาจจะพบปัญหาการนูนออกมาของโลหะ ในกรณีนี้ก็ต้องนำโลหะออก ปัญหาบางประการเช่น ผู้ป่วยบางคนอยู่ในห้องเย็น ๆ ห้องแอร์ ผู้ป่วยกลุ่มนี้จะมีอาการปวดได้

12. ผู้ป่วยควรรับประทานอาหารกลุ่มใดเป็นพิเศษ

ตอบ อาหารบำรุงกระดูกส่วนใหญ่เรามักจะนึกถึงแคลเซียม แต่จากประสบการณ์ที่ผ่านมาคิดว่าไม่ต้องบำรุงอะไรมาก ถ้าเรารับประทานอาหารที่ดี ครบทั้ง 5 หมู่ ก็จะทำให้เกิดการหายของกระดูกโดยง่าย ถ้าไม่มีปัญหาการติดเชื้อ ไม่มีกระดูกหักละเอียด กระดูกก็ติดได้โดยง่าย ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาในการรักษานานกว่าโรคอื่น ๆ

.....